

За или против смъртното наказание

Смъртното наказание е най-тежката от прилаганите в момента присъди. То е прилагано от векове насам и начинът му на изпълнение се изменя във времето. Премахва от обезглавяване с брадва или гилотина през електрическия стол и в днешно време се инжектира смъртоносна инжекция. Така то от изключително болезнен и мъчителен процес става почти неусетно. Този метод за раздаване на правосъдие е прилаган и до днес в някои държави като САЩ и затова е актуална тема за размисъл.

Често срещан аргумент против смъртното наказание е, че доживотната присъда може да се прилага вместо него. Обаче в някои случаи тя просто не е достатъчна. Също така, съществуването му би накарало хората да се замислят преди да извършват дадено престъпление. Освен това, общата представа за наказанието е то да нараства правопрпорционално със степента на провинението. По тази логика, най-смислено е на човек, който отнема чужди животи, да бъде отнеман неговият.

От друга страна обаче, тялото има етапи на развитие, които започват от раждането и приключват със смъртта. В тях не трябва да се намесва външна сила. Допускането на грешка в присъдата също не е изключено. Също така, човекът, който прекратява живота на осъдения, не трябва да бъде пренебрегван. Тази не повече от 20-минутна процедура може да му нанесе доживотни травми. Освен това, може би безболезнената смърт е по-лекият вариант за престъпника.

Всяка една присъда, без значение дали е лека или тежка, е вид наказание. То цели да накара осъдения да разбере грешката си и да осъзнае, че не трябва да нарушава закона повторно. Обаче един рецидивист, например, дори целия си живот да прекара в затвора, няма да осъзнае грешката си. Сега ще си кажете „Какво значение има, че няма да я осъзнае? Нали цял живот ще е в затвора!?!“. И наистина разликата не е голяма. Човекът така или иначе ще е лишен от свобода и няма да вреди на останалите, дали наказанието му ще има ефект над самия него не променя това. Обаче дългогодишния престой в затвора не си го плаща престъпникът. Всички средства за изхранването, здравето, пазенето му и куп други разходи идват от джобовете на невинните данъкоплатци. Всички тези разходи се обезсмислят, ако престоят в затвора няма да повлияе изобщо на осъдения.

Смъртоносната инжекция струва около 2000 лева, което не е малко, но бледнее пред нужните средства за престоя в затвора.

Също така, само присъствието на смъртната присъда в конституцията на една държава би намалило престъпността в нея. Човек преди да престъпи закона се замисля кое е най-лошото, което може да му се случи заради това. Ако в главата му изскочи, че има шанс да изгуби живота си, доста ще се замисли дали да осъществи планираното нарушение. Това е така, защото животът ни е дори под най-ниското ниво на пирамидата на човешките потребности на Ейбрахам Маслоу. Без него не можем да имаме дори физиологични нужди. А пък престъплението се извършва с някаква цел, не от потребност. Това не е точно така, когато нарушаваме закона, за да запазим живота си, но при такива обстоятелства законодателната система предприема различни наказателни мерки. Каквато и да е мотивацията, тя не надделява над живота. Така на психологическо ниво се нагнетява страхопочитание към закона у хората, което в последно време липсва.

Освен това, идеите на присъдите е те да отговарят по тежест на самите престъпления. Обаче да отнемеш най-скъпото нещо, което човек притежава-живота, и то не един път, не може да бъде компенсирано с години в затвор. В такъв случай единственото подходящо наказание е да бъде отнет животът на престъпника. Според Имануел Кант възмездието, равно на престъплението, е основа на наказанието. Когато което и от двете е от по-голяма тежест, това не е справедливо или спрямо извършителя, или спрямо останалите.

Нещата, погледнати от друг поглед, може би биха настроили хората срещу този метод за раздаване на правосъдие. Тялото на психологическо и физическо ниво има своите етапи на развитие. Те започват от раждането, преминават през детството, юношеството, зрелостта и приключват със смъртта. Когато тялото напълно се изтощи, е време да прекрати развитието си и да „освободи“ душата. В този процес не трябва да се намесва чуждо тяло, каквито и да са обстоятелствата. Тялото трябва да си изживее наказанието, а не да му бъде отнеман живота под формата на наказание.

Правосъдието само по себе си се раздава от хора. Както е казал известният римски философ Луций Аней Сенека – „да се греши е

човешко“. Нормално е за нас да допускаме грешки. По тази причина, да се допусне грешка в раздаването на правосъдие не е невъзможно. Ако такава грешка бъде доказана, човек с доживотна присъда може да бъде освободен и да му бъдат изплатени средства за нанесени емоционални щети. Обаче ако се открие грешка в присъдата на човек, чийто живот е вече отнет посредством смъртоносната инжекция, няма какво да се направи. Това е един от главните недостатъци на смъртната присъда – няма връщане назад.

Дотук е обърнато много внимание на човека, чийто живот бива отнет от смъртното наказание. Обаче не е говорено изобщо за човека, който инжектира отровните препарати. Макар и по-добър вариант от това да обезглавиш някого с брадва или да пуснеш въжето, за което е завързано острие на гилотина, тази дейност също има голямо въздействие над човек на психологическо ниво. Да, има хора, които са специално тренирани за това и не практикуват друга работа освен тази, обаче знанието, че си отнел множество животи, в един момент може да те доведе до депресия или много по-лошо психическо състояние. Също така, да получаваш немалка сума пари, за да отнемеш нечий живот, не те ли прави наемен убиец?

Наистина ли една неусетна инжекция, която ти прекратява живота за секунди, е по-неприятна от цял живот в затвора? Атмосферата в затворите е изключително потискаща, плашеща и мизерна. Мисълта да прекараш остатъка от живота си в такава атмосфера е по-плашеща от тази да бъдеш приспан без да усетиш нищо.

От аргументите по-горе разбрахме, че от смъртното наказание може да има както добри, така и лоши последици. То трябва да се прилага само при крайна необходимост. Освен това, трябва да е напълно сигурно, че човекът не е осъден погрешно. Обаче съществуването на смъртната присъда като опция би намалило престъпността.

Написано от: Николай Миленов Иванов

Ученик от 8-ми „А“ клас в НПМГ „Акад. Любомир Чакалов“ , гр. София